Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U002529

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 15-06-2026

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бурюк Олена Дмитрівна
2. Olena D. Buriuk

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0008-1788-155X

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 222

Назва наукової спеціальності: Медицина

Галузь / галузі знань: охорона здоров'я

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: 222 Медицина

Дата захисту: 26-06-2026

Спеціальність за освітою: Стоматологія

Місце роботи здобувача: Буковинський державний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 02010971

Місцезнаходження: площа Театральна, Чернівці, 58002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров`я України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 13479

Повне найменування юридичної особи: Буковинський державний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 02010971

Місцезнаходження: площа Театральна, Чернівці, 58002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров`я України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Буковинський державний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 02010971

Місцезнаходження: площа Театральна, Чернівці, 58002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров`я України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 34.21.17, 34.41.02

Тема дисертації:

1. Особливості пренатального морфогенезу органів і структур дна ротової порожнини людини

2. Peculiarities of prenatal morphogenesis of organs and structures of the floor of the human oral cavity

Реферат/анотація:

1. Вивчення джерел закладки, термінів появи, хронологічної послідовності розвитку, критичних періодів та топографо-анатомічних особливостей та варіантної анатомії структур дна ротової порожнин у ранньому періоді онтогенезу людини є актуальним напрямком морфологічного дослідження, який сприяє вирішенню важливої медико-соціальної проблеми – удоско¬наленню методів профілактики, ранньої діагностики та ефективної корекції уроджених вад і лікування набутих захворювань щелепно-лицевої ділянки людини. Незважаючи на велику кількість наукових праць, присвячених вивченню розвитку та будови структур дна ротової порожнини, існує брак комплексних досліджень та залишаються суперечливі дані. З метою з'ясування хронологічної послідовності виникнення джерел закладки, визначення особливостей розвитку та просторово-часової динаміки формоутворення органів і структур дна ротової порожнини в пренатальному періоді онтогенезу людини досліджено препарати 30 зародків, 30 передплодів та 60 плодів людини із застосуванням комплексу методів морфологічного дослід¬ження, який складався з соматоскопії, антропометрії, ін'єкції судин, рентгено¬логічних методики, ¬макроскопії, мікро¬ско¬пії, три¬вимірного

комп'ю¬терного реконструювання, морфометрії та ста¬тистичного аналізу. Уточнено час та хронологічну послідовність появи джерел закладки структур дна ротової порожнини. Встановлено, що закладки м'язів дна ротової порожнини вперше помітні у 5-тижневих зародків людини у мезенхімі ниж¬ньощелепного відростка першої зябрової дуги у вигляді передньо-присе¬редньої та задньо-бічної мас. Індуктором появи зачатків м'язів є відповідні нерви зябрових дуг. Піднебінно-язиковий м'яз походить від міобластів, пов'язаних із зябровими дугами, тому іннервується блукаючим нервом (X). Уперше з'ясована хронологічна послідовність синтопічного впливу язика на суміжні анатомічні структури, зокрема, на основу черепа. Встанов¬лена просторово-часова динаміка морфометричних змін нижньої щелепи, площі дна ротової порожнини у плодів з різними коефіцієнтами конститу¬ційного типу. Уперше встановлена анатомічна мінливість артеріальних судин язика, які можна розділити на лептоареальний, який постачає вузьку ділянку, та евріареальний, який розгалужується на більш широкі ділянки язика. Уперше створено банк з 20 тривимірної комп'ютерної реконструкції серійних гістоло¬гічних зрізів структур дна ротової порожнини. Уперше створені математичні функції, які описують нормальний перебіг органогенезу утворень дна ротової порожнин. Застосування багато¬факторного регресійного аналізу вперше дозволило визначити динаміку змін основних морфомет¬рич¬них параметрів залежно від віку, статі та коефіцієнта конституційного типу. На основі отриманих морфо¬метричних параметрів людини у перед¬плодовому та плодовому періодах онтогенезу встановлені критичні періоди розвитку структур дна ротової порожнини, виведені математичні рівняння, які описують нормальний перебіг органогенезу її утворів, що може бути корисним для створення діагностичних алгоритмів норми під час проведення прена¬тальної діагностики та моніторингу стану плода, а також будуть корисними для створення діагностичних алгоритмів норми при пренатальній діагностиці вад розвитку щелепно-лицевої ділянки. Зачатки м'язів дна ротової порожнини вперше з'являються у 5-тиж¬невих зародків людини у мезенхімі нижньощелепного відростка першої зябрової дуги у вигляді передньо-присередньої маси (закладка підборідно-під'язикового та підборідно-язикового м'язів) та задньо-бічної маси (закладка під'язиково-язико¬вого, хрящо-язикового та шило-під'язикового м'язів). Індуктором появи зачатків м'язів є відповідні нерви зябрових дуг. Піднебінно-язиковий м'яз походить від міобластів, пов'язаних із зябровими дугами, тому іннервується блукаючим нервом. Динаміка змін параметрів щелепно-під'я¬зикового м'яза у плодів людини демон¬струє найбільш інтенсивне прискорення для задньої ширини та сагітального його розширення, тоді як параметри прикріплення цього м'яза зміню¬ються більш поступово. Джерелом зачатку язика людини є переднє розширення потиличного міотома, що виникає на початку 4-го тижня внутрішньоутробного розвитку. У пренатальному морфогенезі язика можна виділити 8 послідовних стадій: 1) виник¬нення мезіальної закладки язика (4-й – початок 5-го тижня)

2. The study of the sources of the bookmark, the terms of appearance, the chronological sequence of development, critical periods and topographic-anatomical features and variant anatomy of the structures of the floor of the oral cavity in the early period of human ontogenesis is a relevant direction of morphological research, which contributes to solving an important medical and social problem - improving methods of prevention, early diagnosis and effective correction of congenital defects and treatment of acquired diseases of the maxillofacial region of a person. Despite the large number of scientific works devoted to the study of the development and structure of the structures of the floor of the oral cavity, there is a lack of comprehensive studies and contradictory data remain. In order to clarify the chronological sequence of the origin of the sources of the laying, to determine the features of development and spatiotemporal dynamics of the formation of organs and structures of the floor of the oral cavity in the prenatal period of human ontogenesis, preparations of 30 embryos, 30 pre-fetuses and 60 human fetuses were studied using a complex of morphological research methods, which consisted of somatoscopy, anthropometry, vascular injection, X-ray techniques, macroscopy, microscopy, three-dimensional computer reconstruction, morphometry and statistical analysis. The time and chronological sequence of the appearance of the sources of the laying of the structures of the floor of the oral cavity were specified. It was established that the laying of the muscles of the floor of the oral cavity is first noticeable in 5-week-old human embryos in the mesenchyme of the mandibular process of the first branchial arch in the form of anteromedial and posterolateral masses. The inducer of the appearance of muscle rudiments is the corresponding nerves of the branchial arches.

The subpalatine-glossal muscle originates from myoblasts associated with the branchial arches, therefore it is innervated by the vagus nerve (X). For the first time, the chronological sequence of the syntopic influence of the tongue on adjacent anatomical structures, in particular, on the base of the skull, has been clarified. The spatiotemporal dynamics of morphometric changes in the lower jaw, the area of the floor of the oral cavity in fetuses with different coefficients of the constitutional type have been established. The anatomical variability of the arterial vessels of the tongue has been established for the first time, which can be divided into leptoareal, which supplies a narrow area, and euryareal, which branches into wider areas of the tongue. For the first time, a bank of 20 three-dimensional computer reconstructions of serial histological sections of the structures of the floor of the oral cavity has been created. For the first time, mathematical functions were created that describe the normal course of organogenesis of the formations of the floor of the oral cavity. The use of multifactorial regression analysis for the first time allowed us to determine the dynamics of changes in the main morphometric parameters depending on age, sex and the coefficient of the constitutional type. Based on the obtained morphometric parameters of a person in the pre-fetal and fetal periods of ontogenesis, critical periods of development of the structures of the floor of the oral cavity were established, mathematical equations were derived that describe the normal course of organogenesis of its formations, which may be useful for creating diagnostic algorithms of the norm during prenatal diagnostics and monitoring of the fetus, and will also be useful for creating diagnostic algorithms of the norm in prenatal diagnostics of malformations of the maxillofacial region. The rudiments of the muscles of the floor of the mouth first appear in 5-week-old human embryos in the mesenchyme of the mandibular process of the first branchial arch in the form of an anterior-medial mass (the laying of the chin-hyoid and chin-hyoid muscles) and a posterior-lateral mass (the laying of the hypoglossal, cartilaginous and stylohyoid muscles). The inductor of the appearance of the muscle rudiments is the corresponding nerves of the branchial arches. The palatoglossal muscle originates from myoblasts associated with the branchial arches, therefore it is innervated by the vagus nerve. The dynamics of changes in the parameters of the maxillohyoid muscle in human fetuses demonstrates the most intense acceleration for its posterior width and sagittal expansion, while the parameters of the attachment of this muscle change more gradually. The source of the human tongue rudiment is the anterior expansion of the occipital myotome, which occurs at the beginning of the 4th week of intrauterine development. In the prenatal morphogenesis of the tongue, 8 consecutive stages can be distinguished: 1) the emergence of the mesial tongue fold (4th - beginning of the 5th week).

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Науки про життя, нові технології профілактики та лікування найпоширеніших захворювань

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Впровадження нових технологій та обладнання для якісного медичного обслуговування, лікування, фармацевтики

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- Цигикало ОВ, Бурюк ОМ. Особливості джерел закладок та морфогенезу структур дна ротової порожнини людини. Клінічна та експериментальна патологія. 2024;23(4):99-104. http://cep.bsmu.edu.ua/article/view/321744
- Бурюк ОМ, Нагорний ВІ. Анатомічні особливості дна ротової порожнини у зародків та передплодів людини. Клінічна та експериментальна патологія. 2025;24(1):15-21. http://cep.bsmu.edu.ua/article/view/329965
- Бурюк ОМ, Дмитренко РР. Морфометрична характеристика дна ротової порожнини у плодів людини. Morphologia. 2025;19(3):29-36. https://morphology.dma.edu.ua/article/view/345424/332680
- Цигикало ОВ, Бурюк ОД, Дмитренко РР, Кузняк НБ, Перебийніс ПП. Особливості вікової морфології ротової порожнини у пренатальному періоді онтогенезу людини. Неонатологія, хірургія та

Наукова (науково-технічна) продукція: методи, теорії, гіпотези

Соціально-економічна спрямованість: поліпшення якості життя та здоров'я населення, ефективності діагностики та лікування хворих

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0121U110121

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Цигикало Олександр Віталійович
2. Oleksandr V. Tsyhykalo

Кваліфікація: д. мед. н., професор, 14.03.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2302-426X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Буковинський державний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 02010971

Місцезнаходження: площа Театральна, Чернівці, 58002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров`я України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Степаненко Олександр Юрійович
2. Oleksandr Y. Stepanenko

Кваліфікація: д. мед. н., професор, 14.03.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-5686-0857

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 01896866

Місцезнаходження: Проспект Науки, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров`я України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Масна Зоряна Зеновіївна

2. Zoryana Z. Masna

Кваліфікація: д. мед. н., професор, 14.03.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2057-7061

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державне некомерційне підприємство "Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького"

Код за ЄДРПОУ: 02010793

Місцезнаходження: вул. Пекарська, Львів, 79010, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров`я України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Слободян Олександр Миколайович

2. Oleksandr M. Slobodyan

Кваліфікація: д.мед.н., професор, 14.03.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4402-8457

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Буковинський державний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 02010971

Місцезнаходження: площа Театральна, Чернівці, 58002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров`я України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Олійник Ігор Юрійович

2. Ihor Y. Oliinyk

Кваліфікація: д.мед.н., професор, 14.03.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-6221-8078

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Буковинський державний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 02010971

Місцезнаходження: площа Театральна, Чернівці, 58002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров`я України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Хмара Тетяна Володимирівна
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Хмара Тетяна Володимирівна
Відповідальний за підготовку облікових документів	Репчук Юлія Василівна
Реєстратор	Юрченко Тетяна Анатоліївна
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Тетяна Анатоліївна